

یادداشت

استراژی نوین ایران

در برابر محور ترامپ – نتانیاهو

محمد مهدی مظاهری

در عالم سیاست و روابط بین‌الملل، پیامدها و نتیجه‌اقدامات بازیگران در چارچوب مشخص و معینی قابل تعریف نیست و رویکردها و اقدامات آنها می‌تواند به طور همزمان، جنبه‌های مختلف مثبت و منفی را در پی داشته باشد. بر همین اساس، در ماه‌های اخیر مشخص گردیده‌است که طوفان الاقصی نیز به عنوان یک شمشیر دولبه عمل کرده است؛ هر چند این عملیات توانست توسعه پیمان ابراهیم را متوقف و طرح رژیم اسرائیل برای عادی سازی حضور خود در کشورهای اسلامی و به حاشیه راندن آرمان فلسطین را با شکست جدی مواجه کند؛ اما در عین حال، این فرصت را به مقامات راست گرای رژیم اسرائیل داد تا با شدت و جدت به ترور رهبران مقاومت و نابودی زیرساختهای آنها بپردازد و به دنبال طراحی یک نظم نوین در خاورمیانه باشد. نحوه مواجهه اسرائیل با طوفان الاقصی برخلاف دیگر انتفاضه‌های مردم فلسطین، برخورد مقصدی با طرchi کوتاه مدت و دارای اهداف مشخص نبود؛ بلکه نتانیاهو کوشید با بهره گیری از موج اولیه دلسوزی و ترحمی که بعد از حملات طوفان الاقصی به نفع اسرائیل ایجاد کرده بود، نقشه خاورمیانه را مطابق با نیازهای امنیتی این رژیم تغییر دهد و به زعم خود، با تضعیف جبهه مقاومت و در رأس آن جمهوری اسلامی ایران، بنیان هر نوع تهدیدی علیه رژیم اسرائیل را براندازد. در همین راستا بود که جنگهای ویران گر غزه و لبنان طراحی شد، ترور سیستماتیک رهبران مقاومت در برنامه این رژیم قرار گرفت و همکاری برای سقوط فشار اسبد و پس از آن حملات هوایی و نابودی همه زیرساختهای نظامی سوریه انجام شد. البته در اجرای این برنامه جدید، رژیم اسرائیل به هیچ وجه تنها نبود؛ هر چند مقامات اروپایی و آمریکا در مواقعی که کنش‌ها و نقض حقوق بشر اسرائیل از حد می‌گذرد، به بیان توصیه‌های اخلاقی به این رژیم می‌پردازند؛ اما در عمل دست از حمایت مالی، اطلاعاتی، نظامی و لجستیکی از این رژیم نکشیده اند؛ کمالاتکه حملات مشترک آمریکا و بریتانیا به یمن نیز در ادامه و تکمیل طرح رژیم اسرائیل برای تضعیف کامل محور مقاومت بوده است. با آغاز به کار دولت ترامپ در ۲۰ ژانویه ۲۰۲۵، حمایت‌های آمریکا از اسرائیل شکل جدی تری نیز به خود خواهد گرفت و این به معنای تنگ تر شدن حلقه محاصره در اطراف محور مقاومت خواهد بود. بر این اساس سؤال جدی و کلیدی در مقطع کنونی این است که جمهوری اسلامی ایران باید چه استراتژی‌هایی در قبال وضعیت جدید منطقه اتخاذ کند که بتواند به خوبی پاسخگوی تحولات اخیر رخ داده باشد؟

به نظر می‌رسد نخستین گام باید در خود ایران که رهبر جبهه مقاومت و مایه دلگرمی اعضای آن است، برداشته شود. تنها راه مقابله با تهدیدات و روندهای مشترک نتانیاهو – ترامپ برای تضعیف ایران و محور مقاومت، ایجاد وحدت و وفای داخلی برای حمایت از کشور و نظام است. این وحدت و وفای نیز با شعار و سخنرانی و همایش و با تهدید و ارعاب مردم ایجاد نمی‌شود؛ بلکه تنها راه آن راضی نگه داشتن مردم از عملکرد مسئولان است.

عمل به وعده‌ها، کنترل تورم و کاهش فشار بر مردم به شیوه منطقی و پایدار، مقابله واقعی و شفاف با فساد اقتصادی، غلظت‌زدن تشخیص اولویت‌های اساسی کشور و تنگ نکردن عرصه اجتماعی بر شهروندان به ویژه زنان، بی طرفی و صداقت رسانه ملی در انعکاس واقعتهای داخلی ایران و تحولات جهانی و عزم و هماهنگی همه مسئولان و افراد دارای تریبون برای کمک به منافع ملی و کاهش تنش‌ها و اختلافات هم در عرصه داخلی و هم بین‌المللی، برخی از راهکارهایی هستند که می‌توانند به افزایش سرمایه اجتماعی و وفای داخلی کمک کرده و سبب تقویت موضع ایران در عرصه منطقه ای و جهانی شوند. گام دوم باید تقویت مجدد محور مقاومت البته با رویکردی جدید باشد؛ در این زمینه وضعیت همه اعضای محور مقاومت یکسان نیست؛ بر اساس گفته‌های مقامات حاضر در میدان که در روزهای اخیر به طور گسترده در رسانه‌ها منتشر شده است، برخی از بخشهای محور مقاومت در سالهای اخیر از اهداف اصلی و اولیه مقاومت فاصله گرفته بودند و تعریف خاص خود را از مقاومت داشتند؛ به طور مشخص در سوریه شاهد رواج فساد اقتصادی، بی توجهی به وضعیت معیشت و رفاه مردم، تمایل بشار اسد به کشورهای عربی خلیج فارس و عدم همدری با همدلی با سیاستهای ایران بودیم. هر چند لازم بود ایران با دیدن این نشانه‌ها، بر اساس اصول «عزت، حکمت و مصلحت» قیل از سقوط اسد سیاست جدید خود در مورد سوریه را رومنایی کند، اما حال نیز می‌توان به تحولات سوریه به عنوان یک درس عبرت نگریست و برای اعضای جبهه مقاومت مشخص کرد از آنها جدا نشود (مردمی بدون رمز اصلی در جبهه مقاومت است)، حمایت ایران از آنها تنها تا زمانی ادامه خواهد داشت که سران مقاومت ویژگی مردمی بودن خود را از دست ندهند.

استراتژیک

فرصت ویژه ایران در آفریقا

فرصت‌های روابط اقتصادی با کشورهای آفریقایی موضوعی است که طی سال‌های گذشته بارها از آن به عنوان مفری برای دور زدن تحریم‌ها یادشده اما چالش‌های عینی و واقعیات مربوط به این فرصت‌ها کمتر عنوان شده است. بخش‌های وسیعی از قاره پهناور آفریقا به دلیل دور ماندن از فرایند توسعه در سده‌های گذشته، سالیان دراز استعمارگری محور مقاومت و بی‌ثباتی پسااستعماری در تاریخ معاصر آفریقایی‌ها، همچنان از کم‌توسعه‌یافته‌ترین نواحی جغرافیای بین‌الملل محسوب می‌شود. این در حالی است که بسیاری از کشورهای این قاره به دلیل غنای سرزمینی، منابع بکر، جمعیت قابل توجه، بازار مصرف بزرگ و همچنین عشق جبران قسبه‌اندگی‌های تاریخی، مقاصدی مهم برای سرمایه‌گذاری خارجی به شمار می‌آیند.

آفریقا بیش از یک چهارم زمین‌های قابل کشت جهان را در خود جای داده است. همچنین یازده کشور آفریقایی در میان ۱۰ تولیدکننده برات مواد معدنی مختلف جای دارند و به همین دلیل کارشناس معتقدند آفریقا چشم‌انداز‌های امیدوارکننده‌ای برای سرمایه‌گذاری در اختیار سایر مناطق جهان قرار می‌دهد. «بنیاد کارنگی» در گزارشی در سپتامبر ۲۰۲۴ درباره فرصت‌های سرمایه‌گذاری در این قاره نوشت: آفریقا بیشترین پتانسیل را نسبت به هر منطقه دیگر در جهان برای انرژی‌های تجدیدپذیر دارد. تلاش اقتصادهای آفریقایی برای کاهش وابستگی مواد خام و تولید کالاهای ارزش افزوده در داخل قاره که نیازمند احداث زیرساخت‌های کلان، ورود فناوری‌های پیشرفته و راه‌اندازی واحدهای صنعتی خرد و کلان است، مزایای سرمایه‌گذاری در این قاره را به شدت افزایش داده است.

گروه «آپتک توسعه آفریقا» نیز در جدیدترین گزارش خود از چشم‌انداز اقتصاد کلان قاره اعلام داشته که آفریقا ۱۱ کشور از ۲۰ اقتصاد با سریع‌ترین رشد در جهان را در سال ۲۰۲۴ به خود اختصاص داده و پیش‌بینی کرده پس از آسیا، دومین قاره از نظر رشد اقتصادی شتابان باقی خواهد ماند.

کنسولی

آغاز فعالیت کنسولگری عراق در اصفهان

با تقدیم روانه سرکنسول عراق به استاندار اصفهان فعالیت کنسولگری عراق در اصفهان به طور رسمی آغاز شد. به گزارش ایرنا، استاندار اصفهان روز شنبه در دیدار با سرکنسول جمهوری عراق در اصفهان گفت: مدیریت استان از سال گذشته برای چندین کشور دوست و همسایه ایران از جمله ترکیه و عراق به دنبال ایجاد کنسولگری بود که امروز این کنسولگری با تلاش‌های چند ماه اخیر محقق و سرکنسولگری عراق به شکل رسمی کار خود را در اصفهان آغاز کرد. مهدی جمالی زژاد در این دیدار به سه اولویت استان در زمینه گردشگری، انرژی‌های نو و هوش مصنوعی اشاره و تصریح کرد: این سه رویکرد مقدمه دیپلماسی فعال با سایر کشورهای مود و ما پیش از این کنسولگری روسیه را در اصفهان داشتیم و اکنون به دنبال کنسولگری کشور عراق و ترکیه بودیم که کشور عراق محقق شد. سرکنسول جمهوری عراق در اصفهان نیز در این دیدار ضمن ابراز خرسندی از آغاز به کار کنسولگری عراق گفت: استان اصفهان نیاز به تعریف و تمجید ندارد و ما از دوران طفولیت از اصفهان و شهرهای شعری معروف آن از جمله ابوالحسن اصفهانی مطلع بودیم.

احمد لطیف علی اظهار کرد: ما آمادگی داریم در حوزه اقتصادی، فرهنگی و علمی همکاری داشته باشیم و این دیدار نقطه آغاز همکاری دوجانبه ما است. لطیف علی افزود: در دیدارهای پیشین با معاون کنسولی، مجلس و ایرانیان وزارت امور خارجه و نیز رئیس نمایندگی وزارت امور خارجه در اصفهان موضوعات مهمی را مورد بررسی قرار دادیم و تاکید ما بر هماهنگی حوزه فرهنگی و اقتصادی برای هر دو کشور است.

نیروهای مسلح ایران امسال شمار رزمایش‌های زمستانی سالانه خود را تقریباً دو برابر کرده‌اند، زیرا جمهوری اسلامی در تلاش است تا پس از دریافت مجموعه‌ای از ضربات نظامی منطقه‌ای توسط اسرائیل و انتخاب دونالد ترامپ در ایالات متحده، قدرت خود را نشان دهد.

سختگوی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، سرتیپ علی محمد نائینی، روز دوشنبه اعلام کرد که حدود ۳۰ رزمایش زمینی، هوایی و دریایی در شش استان غربی و جنوبی آغاز شده است و تا اواسط ماه مارس ادامه خواهد داشت.

وی گفت این رزمایش‌ها که در عملیات مشترک بین سپاه پاسداران و ارتش متعارف ایران انجام می‌شوند، به منظور مقابله با «تهدیدات جدید» طراحی شده‌اند، بدون اینکه جزئیات بیشتری ارائه کند.

نائینی به فایننشال تایمز در حاشیه یک نشست خبری در تهران گفت: «تعداد رزمایش‌ها امسال تقریباً در مقایسه با سال گذشته دو برابر شده است، در پاسخ به چشم‌انداز تهدیدهای در حال ظهور»، وی افزود: «پس رزمایش‌ها از نظر مقیاس و پیچیدگی به‌طور قابل‌توجهی بزرگ‌تر هستند و شامل تسلیحات جدید و مشارکت گسترده‌تر یگان‌هایی می‌شوند که در عملیات‌های واقعی شرکت دارند.»

به عنوان بخشی از ایسن رزمایش‌ها، نیروهای ایرانی تمریناتی را در نزدیکی تأسیسات هسته‌ای نظز، یک سایت کلیدی برای غنی‌سازی اورانیوم، انجام خواهند داد. بزرگ‌ترین رزمایش دریایی قرار است در تنگه هرمز برگزار شود، یک نقطه استراتژیک که یکسوم نفت جهان از آن عبور می‌کند. ایران پیش‌تر تهدیدات ضمنی برای بستن تنگه در واکنش به اقداماتی را مطرح کرده بود که ممکن است صادرات نفت خام آن

مردم‌سالاری

فایننشال تایمز بررسی کرد

افزایش چشمگیر قدرت بازدارندگی ایران

اتش کرده است. در حالی که دیپلمات‌های ایرانی اشاره کرده اند که برای مذاکرات جدید با دولت جدید آمریکا آمادگی دارند، مقامات نگران‌اند که تشدید تنش‌ها به یک اغضای دولت جدید ترامپ متعهد شده‌اند.

که کارزار «فشار حداکثری» رئیس‌جمهوری پیشین علیه ایران را در واکنش به برنامه هسته‌ای این کشور از سر بگیرند. ترامپ در دوره اول ریاست‌جمهوری خود از توافق هسته‌ای با تهران خارج شد و تحریم‌ها را مجدداً اعمال کرد.

ایران همچنین با فشارهای فزاینده‌ای مواجه است، پس از مجموعه‌ای از ضربات علیه رژیم و نیروهای نیابتی آن که از زمان آغاز درگیری‌ها در منطقه پس از حمله ۷ اکتبر ۲۰۲۳ حماس به اسرائیل رخ داده است. اسرائیل حزب‌الله را در لبنان هدف قرار داده و برای اولین بار مستقیماً با تهران تبادل

در سوریه، متحدی که تهران در مبارزه

جزئیات تازه از موافقت‌نامه جامع ایران و روسیه

سفیر جمهوری اسلامی ایران در روسیه اعلام کرد: موافقت‌نامه جامع همکاری‌های دو کشور که شامل یک مقدمه و ۴۷ ماده است، همه حوزه‌های مناسبات دوجانبه را در بر می‌گیرد و در نگارش آن، توازن و حفظ استقلال و احترام به تمامیت ارضی کشور مورد توجه بوده است.

کاتلم جلالی در گفت‌وگوی ویژه با مسکو درباره روند نگارش و تأیید این موافقت‌نامه افزود: پیش از این، ایران و روسیه توافقنامه جامع همکاری‌ها را امضا کردند که در سال ۲۰۰۱ در مجلس شورای اسلامی نیز تصویب شد. این موافقت‌نامه عملاً ۲۰ ساله بود و در سال ۲۰۲۱ میلادی، مدت زمان اجرای آن به پایان رسید.

وی ادامه داد: در این موافقت‌نامه، فرایند تمدید خودکار به مدت پنج سال پیش‌بینی شد که اگر طرفین قبل از پیش‌کش مگت پایان اجرای آن نقطه نظری نداشتند، خود به خود، تمدید می‌شود، بنابراین، این موافقت‌نامه تا ۲۰۲۶ تمدید شده است.

این دیپلمات کشورمان گفت: با این وجود، رهبران دو کشور به این نظر رسیدند که موافقت‌نامه، پرسش‌ها و مسائل امروز روابط را نمی‌تواند پوشش دهد؛ روابط امروز ما نسبت به ۲۴ سال پیش خیلی گسترش پیدا کرده است و از این رو، مقرر شد که با توافق رهبران، این موافقت‌نامه را بروزرسانی کنیم.

پیش‌نویس موافقت‌نامه جدید را ایران تهیه کرد

جلالی گفت: برای بروزرسانی و نگارش موافقت‌نامه جدید نیز وزیران خارجه دو کشور توافق شد که جمهوری اسلامی ایران، پیش‌نویس را تهیه کند. ما پیش‌نویس را تهیه کردیم و در اختیار طرف روس قرار دادیم، حدود دو سال و نیم تا سه سال وقت برد، رفت و آمدهای زیادی شد، اصلاحات زیادی صورت گرفت تا در نهایت، موافقت‌نامه حاصل شد.

نگاهی به مفاد موافقت‌نامه جدید

سنسفر ایران در روسیه گفت: این موافقت‌نامه همه جوانب حوزه‌های روابط دو جانبه را در برمی‌گیرد؛ از جمله روابط سیاسی، اینکه در ساختار قدرت، دیدگاه‌هایمان چگونه است و چگونه باید حرکت کنیم. در مجامع بین‌المللی، چگونه باید حرکت داشته باشیم. تا برسد به حوزه اقتصادی و اینکه همکاری‌های استانی، انجام پروژه‌ها و همکاری‌ها در قالب دو و چند جانبه چگونه باید باشد. وی ادامه داد: با توجه به اینکه ایران و روسیه دارای منابع انرژی هستند، همکاری دو کشور در حوزه‌های تجارت بین‌المللی و انرژی نیز پیش‌بینی شده است. جلالی با بیان اینکه همکاری در حوزه فناوری به ویژه فناوری‌های نوین، امنیت اطلاعات و سایبری نیز در موافقت‌نامه جامع ایران و روسیه آمده است، گفت: همکاری در بخش انرژی صلح‌آمیز هسته‌ای، مسائل دفاعی و نظامی و همکاری در مبارزه با تروریسم، مسائل محیط‌زیست و دریای خزر، مقابله با پولشویی و جرائم سازمان‌یافته، برخی دیگر از مفاد این موافقت‌نامه را تشکیل می‌دهند.

جنس توافق روس‌ها با ایران متفاوت است

خبرنگار ایرنا در ادامه از سفیر ایران در مسکو پرسید: با توجه به اینکه روس‌ها در سال ۲۰۲۴ میلادی توافق‌های امنیتی و راهبردی با بلاروس و کره‌شمالی امضا کرده‌اند، آیا توافق آنها با ایران هم از این جنس است؟

جلالی در پاسخ گفت: جنس این توافق، متفاوت است؛ آنها (روس‌ها در توافق‌های جداگانه خود با آن دو کشور) مشارکت‌هایی در یکسری حوزه‌ها برای خود تعریف کرده‌اند که ما خیلی وارد آن حوزه‌ها نشده‌ایم. سفیر ایران در مسکو اظهار داشت: استقلال و امنیت کشورمان و خوداتکایی، عناصر بسیار مهمی است و خیلی علاقه مند نیستیم که در حوزه اردوگاهی وارد شویم.

وی تأکید کرد: استقلال کشور برای جمهوری اسلامی ایران، مقوله بسیار مهمی است. به هر حال ما ۴۵ سال است برای آن هزینه پرداخت کرده‌ایم.

توازن در متن موافقت‌نامه رعایت شده است

خبرنگار ایرنا در ادامه از جلالی پرسید: با توجه به تجارب تاریخی در مناسبات ما و روس‌ها، برخی در کشور در زمینه رعایت توازن در متن موافقت‌نامه نگرانی‌هایی دارند، آیا شما به عنوان سفیر جمهوری اسلامی ایران این اطمینان را می‌دهید که این جنبه در موافقت‌نامه رعایت شده است؟

اعتراف سیا به رویکرد صلح‌آمیز برنامه اتمی ایران

وجود ندارد. برنز در پاسخ به خبرنگار رادیوی همگانی آمریکا به تحولات خاورمیانه اشاره کرد و به زعم خود مدعی «ضعیف شدن موقعیت راهبردی ایران» در منطقه شد و ادعا کرد: «موقعیت راهبردی ایران در شش، هفت ماه گذشته به شدت آسیب دیده و موقعیت ایران از نظر راهبردی بسیار ضعیف شده است.»

او با مینا قسار دادن همین ادعای واھی خود و طرح ادعای تلاش ایران در گذشته برای دستیابی به توان هسته‌ای نظامی مدعی شد: «حکومت ایران می‌تواند در مواجهه با این ضعف تصمیم بگیرد که بازدارندگی خود را دوباره برقرار کرده و از تصمیم واخر سال ۲۰۰۳ مبنی بر تعلیق برنامه نظامی (هسته‌ای) خود قیصران آمریکا (ان پی آر) باشد» برنز در این حال اذعان کرد: «ما امروز هیچ نشانه‌ای دال بر اتخاذ چنین تصمیمی

ژنو پولیتیک

تأملی بر تنش اخیر میان

پاکستان و افغانستان

امیرحسام‌هاشمی

تنش و اختلافات میان پاکستان و افغانستان محدود و دبیروز و امروز نیست و سابقه‌ای بلندمدت دارد. این دو کشور همسایه علی‌رغم وجود برخی قربات‌های قومی، فرهنگی و روابط مثبت مقطعی، همیشه به خاطر مشکلاتی رده‌شمار اختلاف داشته‌اند که برخی از مسائل در دوره‌هایی از تاریخ، باعث بیشترشدن اختلافات و تسریع در روند منازعات فی‌مابین شده است.لذا در یادداشت حاضر، جنگ اخیر میان حکومت طالبان و پاکستان، در چارچوب فوق تحلیل و بررسی می‌شود.

خط مرزی دیورند

در قرن ۱۹ میلادی و به تبع بازی بزرگ (رقابت استعماری بریتانیا و روسیه در آسیا)، سیاست کشور بریتانیا همواره حفظ منافع ترسین مستعمراتش یعنی هندوستان و جلوگیری از دسترسی و نفوذ رقبای منطقه‌ای خود از جمله روسیه بود. به دنبال این سیاست، و به جهت ترسیم خطوط مرزی مشخص میان هندوستان و افغانستان و جلوگیری از نفوذ روسیه به سمت هند و دسترسی به آب‌های آزاد، با پیگیری‌های دیپلماتیک انگلیسی به نام سر مارتریم دیورند و رایزنی‌های وی با پادشاه وقت افغانستان – امیر عبدالرحمن خان-خطی مرزی میان هندوستان و افغانستان کشیده شد. این خط مرزی بدون در نظر گرفتن توپوگرافی منطقه و تبدلات فرهنگی میان مردمان پشتون دو طرف مرز ترسیم شد و همین امر باعث شکل گیری اختلافات تا به امروز شده است.

لازم به ذکر است بعد از حکومت امیرعبدالرحمن خان، هیچ حکومتی از جمله طالبان که در ابتدای تأسیس رابطه‌ی خوبی با پاکستان داشت، این مرز را به رسمیت نشناخت و اختلافات دائمی مرزی میان دو کشور، به حال خود باقی ماند.

اتحاد برای جهاد علیه شوروی

با ورود نیروهای اشغالگر شوروی به خاک افغانستان، مسلمانان برخی نقاط جهان به ویژه کشور پاکستان به کمک مردم افغانستان شتافتند و با حمایت‌های همدفند ایالات متحده، به جهاد علیه شوروی پرداختند. در این میان، مولوی فضل‌الرحمن رهبر حزب جمعیت‌العلمای اسلام، اقدام به تشکیل گروه‌هایی از میان مهاجرین افغان و جوانان پاکستان کرد که به دنبال آن، ضربه‌هایی سخت به کمونیست‌ها وارد آمد. تقریباً در دوران جنگ با شوروی و تمرکز دو کشور برای دفع خطر کمونیستیم، روابط دو کشور مناسب بود و همکاری‌های خوبی صورت گرفت.

از ظهور طالبان تا واقعه ۱۱ سپتامبر

بعد از خروج شوروی از افغانستان، احزاب جهادی شکل‌گرفته در دوران جهاد، بر سر اخذ قدرت به اختلافات عمیقی خوردند، ولی سرانجام برهان‌الدین ربانی به تخت نشست. از آنجایی که برهان‌الدین ربانی تاجیک‌تبار بود و روابط بهتری با حریف منطقه‌ای پاکستان یعنی ایران داشت و گزینه مطلوب پاکستان نبود، و به خاطر اینکه دولت پاکستان تمایل به تجارت با آسیای مرکزی، نیاز به استقرار امنیت در خاک افغانستان داشت، لذا از تأسیس گروه طالبان حمایت کرد تا به زعم خود، منافع‌اش را در افغانستان و از طریق آن تأمین کند.

لذا از زمان ظهور طالبان و تا قبل از وقوع حادثه‌ی ۱۱ سپتامبر، روابط حکومت طالبان و پاکستان نیز به طور کلی، مثبت ارزیابی می‌شد.

واقعه ۱۱ سپتامبر

بعد از حادثه‌ی ۱۱ سپتامبر و اتهام به گروه القاعده، گروه طالبان نیز با پنهاندن و اسامه بن لادن به خاطر پایبندی به اصل کنوایی (تفاوتی(لژوم پنهاندن که بی‌پناه و مهمان) و عدم ارائه دلایل کافی از سوی آمریکا، توسط مجامع جهانی و آمریکا محکوم شود و آمریکا علیه حکومت طالبان اعلام جنگ کرد.

یادداشت

راه نجات اقتصاد تحریمی

ادامه از صفحه ۱

راهکارهای ارائه شده توسط او شامل تقویت تولید داخلی، مدیریت شوشمند نرخ ارز، تنوع‌بخشی به همکاران تجاری و کاهش اتکا به دلار برای صادرات بود. دیدگاه‌های او در دوران جنگ و شرایط سخت اقتصادی ایران به اجرا درآمد و تأثیر عمیقی بر سیاست‌های اقتصادی کشور داشت.

نتیجه‌گیری:

عالی‌نسب به دنبال اقتصادی بود که عدالت اجتماعی را در اولویت قرار دهد. او تأکید داشت که دولت با برنامه‌ریزی و نظارت می‌تواند به توسعه‌ای پایدار و مبتنی بر نیازهای اقشار آسیب‌پذیر دست یابد. هرچند این رویکرد گاهی ممکن است موجب کاهش کارایی مناسب، پیش‌بینی بر انسجام اجتماعی دارد. در مقابل، تفکر خصوصی‌سازی، به دنبال ایجاد کارایی در اقتصاد و کاهش بار مالی دولت است. این رویکرد گرچه ممکن است بهره‌وری را افزایش دهد، اما در صورت نبود نظارت مناسب، می‌تواند شکاف طبقاتی و محرومیت اجتماعی را بیشتر کند. پیش‌زمینه انکارناپذیر خصوصی‌سازی، حاکمیت مطلق قانون است. تا زمانی که قانون به‌طور کامل در جامعه‌ای حاکمیت نداشته باشد و نظارت نهادهای قانونی به‌طور کامل اعمال نشود، خصوصی‌سازی نباید شکل بگیرد چون آسیب‌هایی که می‌تواند به اقتصاد یک کشور وارد کند، غیرقابل جبران است. در اقتصاد بعد از جنگ و در کشوری که هنوز یک دهه از وقوع یک انقلاب نگذشته و دشمنان خارجی با انواع تحریم‌ها مانع اصلی حرکت اقتصادی می‌گردند، خصوصی‌سازی نه تنها زودهنگام بوده، بلکه آثار و تبعات جبران‌ناپذیر آن، داشته‌های یک ملت را نیز از وی گرفته است.

خارجی و کاهش دسترسی اقشار ضعیف به کالاهای اساسی مشکلات عمده‌ای به وجود آورد. این سیاست برخلاف دیدگاه‌های عالی‌نسب، فشار زیادی به طبقات پایین آورده و نابرابری اقتصادی را افزایش داد. تجربه چهار دهه گذشته نشان داد که، تفکر اقتصادی عالی‌نسب که توانست اقتصاد بعد از انقلاب و جنگ را از فروپاشی نجات دهد، مستحکم‌ترین مناسبات برای اقتصاد ایران است تا بتواند اقتصاد تحریمی و نیمه‌ورشکسته ایران را از فروپاشی کامل نجات دهد. او راهکارهایی را پیشنهاد می‌کرد که بتواند ضمن حفظ استقلال اقتصادی، نیازهای مردم را در سطح شرایط استاندارد تأمین کند. در اقتصاد امروز که شرایطی شبیه اقتصاد جنگی بر آن حاکم است، همراه تلاش مجدانه قوه قضائیه برای احیای حقوق عامه و پیشگیری از تخلفات اقتصادی کلان و رعایت سه اصل مهم حقوق کیفری غیر، حتمیت، قابلیت و تسریع در اعمال مجازات مفسدین اقتصادی، راهکار مناسبی برای تحقق عدالت و توسعه اقتصادی می‌باشد.